

Fotograf měst **Jean-Marc Caracci**

Profesionálem se stal až po čtyřicítce, vyzbrojen pouze lacinou zrcadlovkou a poháněn touhou fotografovat lidi ve městě

Stockholm, Brusel, Sofia

„Tehle snímek je ilustrací toho, jak pracuji. Líbila se mi ta bílá zeď s vhodně umístěnými vodorovnými pruhy. Pak přišel muž, který začal natahovat ruce a pak udělal gesto směrem k obloze. Mělo to úžasnou perspektivu, protože to kulaté okno vypadalo, jako když muž drží v rukou slunce.“

veškeré fotografie Jean-Marc Caracci

veškeré fotografie Jean-Marc Caracci

Fotograf měst Jean-Marc Caracci

Profil

● Jean-Marc Caracci je fotograf-samouk. Profesionálem se stal ve 47 letech.

● V roce 2007 začal pracovat na velkém, dosud probíhajícím projektu Homo Urbanus Europeanus, který zachycuje jednotlivé postavy kráčející evropskými městy.

● Caracci zahájil svůj projekt v Bratislavě. Doufá, že se dostane i do nejvzdálenějších končin bývalého SSSR.

Je to jako ta nejhorší noční můra – táhne vám na padesátku, uprostřed ekonomické krize ztratíte zaměstnání a nemáte žádnou pořádnou kvalifikaci. Co byste dělali? Jean-Marc Caracci udělal z nevýhody výhodu, splnil si celoživotní sen a stal se profesionálem. A ještě navíc přišel s originálním nápadem, který jej vyzvedl z šedého průměru a v průběhu několika let z něj učinil fotografa zvučného jména.

Tím nápadem je Homo Urbanus Europeanus, rozsáhlý ambiciózní projekt černobílých záběrů Evropana v jeho přirozeném prostředí – ve městě, tedy přesněji v hlavním městě. V rámci projektu cestoval Caracci po celé Evropě, navštívil známé metropole, například Brusel, ale i vzdálená hlavní města východní Evropy, jakými jsou Riga, Lublaň či Bělehrad. Caracci však nefotografuje lidi před známými pamětihodnostmi, nýbrž ve všedních kulisách, před úředními budovami nebo na parkovištích. Co jej k Homo Urbanus Europeanus inspirovalo?

„Bude to znít divně, ale napadlo mě to při fotografování v Chicagu v roce 2006. Všechny ty

Berlín 1

„Když jsem spatřil budovu ve tvaru žraločí tlamy a kluka na skateboardu, který směřuje k ní, hned jsem tam s aparátem utíkal. Kluk začal šplhat do ‚tlamy‘ a já jsem stiskl spoušť. Všechno se to seběhlo velice rychle.“

ohromné budovy, široké ulice... a ti maličkatí lidé, kteří vypadali jako mravenci. Začal jsem tedy fotografovat lidi v Chicagu, většinou jednotlivě, v jejich vlastním prostoru, v jejich přirozeném prostředí – ve městě. Po návratu do Francie jsem tenhle nápad rozvíjel.“

Evropská unie

Caracci se vždy zajímal o lidi okolo. Vzpomíná, že když jako mladík dostal svůj první fotoaparát, fotografoval lidi kolem sebe, a ne krajiny nebo zvířata. Na jeho ranou tvorbu měli vliv Cartier-Bresson, Elliott Erwitt, Sebastião Salgado a americký malíř Edward Hopper, známý svými studiemi osamocенých pouličních chodců z třicátých let. Spojitost s Hopperem je zřejmá, ale Caracci poukazuje na hlubší motivaci, než jakou by byl pouhý obdiv ke známému malíři.

„Víte, mám hodně přátel mezi psychology a ti říkají, že fotografuji lidi proto, že hledám sám sebe. Moje práce tedy není vyrábět fotografie lidí, ale pozorovat je a jejich chování... a snažit se zjistit,

Berlín 2

„Opět jsem čekal, až bude postava dokonale orámovaná budovami. Nastavení aparátu obvykle závisí na scéně a dostupném světle. Zde jsem použil clonu f6,3, citlivost ISO 200 a svůj spolehlivý 28mm objektiv.“

kdo jsem já. Věřte mi, je to opravdu nikdy nekončící práce!“

Caracci se narodil v sicilské rodině žijící v Tunisku. Svá dospělá léta strávil v řadě zajímavých manuálních zaměstnání a ve Francii uspořádal několik fotografických výstav.

„Když jsem ztratil místo a po několika měsících zjistil, že je nemožné sehnat něco jiného, řekl jsem si jednoduše – fajn, budu dělat to, co umím nejlíp, fotografii.“

Abychom pochopili, čeho se Caracci snaží dosáhnout pomocí Homo Urbanus Europeanus a proč komponuje své snímky tak originálním způsobem, musíme se ponořit hlouběji do jeho filozofie.

„Považuji se za občana tohoto světa a především za občana Evropy. Z čehož snadno odvodíte, že nejsem přítelem budování hranic. Tento projekt je malým příspěvkem k přátelství mezi Evropany. Jako by říkal: přestaňme si všimát rozdílů, podívejme se na to, co máme podobné... udělejme Evropu jednotnější, od Islandu až po Turecko.“

Jednoduchá kompozice

Jak přesně se tedy tento vznešený ideál konkrétně projevuje ve způsobu, jakým Caracci pracuje? „Obrazy projektu Homo Urbanus Europeanus jsou charakteristické svým ‚evropanstvím‘, ať už jsou pořízeny v Lisabonu, Sofii nebo Talinu. Pokud to jen šlo, jsou zde vyloučena národní a kulturní specifika. Proto podle fotografií nelze přesně určit město nebo stát, v záběrech nejsou známé pamětihodnosti. Každý ale dokáže určit, že se jedná o Evropu, přinejmenším že se jedná o západní kulturu.“

Caracci je ovšem něco víc než pouhý propagátor větší evropské integrace. Nerezignuje ani na určité umělecké ambice, a právě proto se soustředí na jednotlivé pohybující se postavy a ne na skupiny.

„Miluji surrealistický efekt jednotlivé postavy. Toužil jsem po něčem navýsost estetickém, po jediné postavě ve velkých kulisách města. Po ‚vězni‘ uzavřeném v liniích,

Výbava

Hodně profesionálů hovoří o tom, že používají jednoduché vybavení a cestují nalehko, Caracci je ale všechny překonává. V rámci projektu Homo Urbanus Europeanus používá pouze zrcadlovku Nikon D200 a objektiv 28 mm. Úpravy jasu a kontrastu provádí ve Photoshopu.

veškeré fotografie Jean-Marc Caracci

Fotograf měst Jean-Marc Caracci

diagonálách, stínech... Pro mne to je nejlepší způsob, jak zobrazit existenci ve městě. Také si myslím, že osamělost je součástí estetiky života.“

Caracciho dílo je na povrchu popisně jednoduché, ale každý jeho aspekt je pečlivě promyšlen. A jak rozhoduje o kompozici obrazu, co ponechat a co vyloučit? „Prvním úkolem je najít vhodné místo a vhodné osvětlení. Pak mohu dlouho čekat, někdy i hodinu, nebo dokonce celé dny, než se dostaví ten pravý okamžik – tím myslím, než osoba vstoupí do záběru přesně na tom pravém místě.“

Ve svém důsledku tedy Caracci vytváří pečlivě naplánované momentky, kde neexistuje nic nahraného nebo uměle přidaného. Skutečnost, že dokázal fotografovat v tolika různých prostředích v této stále více paranoizní, k fotografickému aparátu nepřátelské epoše, vypovídá mnohé o jeho taktu a umu. „Někdy kolemjdoucím vadí, že jsou fotografování, ale ne tak často. Také fotografuji poměrně daleko od nich s použitím 28mm

objektivu. Vždy však mívám problémy s policií nebo bezpečnostními službami. Protože postávám dlouhou dobu na jednom místě a fotografuji kolemjdoucí, úřady se domnívají, že mě zajímají budovy. Jednou v Madridu mě zatáhl policista do budovy, kterou jsem fotografoval, a chtěl vědět, proč fotografuji ministerstvo financí. Dalo mi dost práce přesvědčit ho, že nejsem terorista.“

Stačí jeden fotoaparát

V rámci projektu Homo Urbanus Europeanus

Madrid

„Všiml jsem si trojúhelníku světla a postavil se naproti němu. Mladý muž se pohnul směrem ke světlu, rovnou doprostřed trojúhelníku. Někdy je to jako zázrak – neděje se nic zvláštního a najednou všechno zapadne na správné místo.“

nepořídil Caracci jediný barevný snímek. Proč? „Na barevných fotografiích je něco, co pozornost diváka odvádí. Vezměte například malby Edwarda Hoppera. Mají jen pár barev, protože prostě víc nepotřebují. V městském prostředí je velice těžké fotografovat, aniž by do záběru pronikaly rušivé barvy. Protože můj projekt je o člověku ve městě, jedinou možností je černobílá fotografie.“

Pokud se týká fotografické výbavy, Caracci si ji v rámci projektu zjednodušil na jeden Nikon D200 („Protože D700 byla moc drahá

Caracci o černobílé fotografii:

„V městském prostředí je velice těžké fotografovat, aniž by do záběru pronikaly rušivé barvy. Protože můj projekt je o člověku ve městě, jedinou možností je černobílá fotografie.“

Za obrazem Záhřeb

OSVĚTLENÍ

„Opět jsem si všiml těchto trojúhelníků světla. Prostě jsem čekal na někoho, kdo se objeví na správném místě, ve světle, a stiskl jsem spoušť.“

OBJEKTIV

„Všechny mé fotografie pro Homo Urbanus Europeanus byly pořízeny objektivem s pevnou ohniskovou vzdáleností 28 mm a v přirozeném světle.“

NA ČEKANĚ

„Než jsem stiskl spoušť, musel jsem počkat, dokud osoba nebude ořamována budovami. Takhle můžu čekat celé věky a někdy se na místo musím několikrát vrátit. Jsem něco jako lovec, který čeká, až mu zvěř přijde před mřížky...“

a o D3X si můžu jen nechat zdát!“). Jak si u tak obrovského projektu můžete domyslet, digitální zrcadlovka nikon byla v tomto případě darem z nebes.

Caracci to sarkasticky komentuje: „Představte si nafotografovat za 20 měsíců 21 hlavních měst na film! Současné digitální aparáty mají velice vysokou kvalitu, snímky můžete zpracovat rychle a především – jedním kliknutím je můžete poslat kamkoli do světa. Před začátkem své nové kariéry a před zahájením prací na projektu jsem prostě musel investovat do Nikonu D200.“

Používá Photoshop, ale zapřísahá se, že je to jen při úpravách jasu a kontrastu, určité ne pro odstranění přebytečných postav nebo automobilů z kompozice. „Hodně lidí se mě ptá na Photoshop. Jak jsem už řekl, Homo Urbanus Europeanus znamená čekat na příchod jedné osoby – jediné osoby. Proto nepotřebuji odstraňovat přebytečné postavy. Projekt je rozsáhlý, ale podmínky jsem si nastavil sám a snažím se to dělat co nejlépe.“

Caracci dal ve svém věku 47 let naději mnoha lidem, kteří se obávají, že na přestup mezi profesionály je už pozdě. A jak vidí on sám sebe za deset let? „No, právě jsem nafotografoval Lisabon, jedenadvacáté hlavní město v projektu Homo Urbanus Europeanus. Budu pokračovat přes Bukurešť, Lucemburk, Tiranu, Vídeň do Budapešti a tak pořád dál. Prostě zahrnuji do projektu další a další hlavní evropská města a země. Můj sen je fotografovat okrajové části Evropy, jenže jet do Moskvy, Baku, Tbilisi, Minsku atd. je pro mne příliš nákladné, a tak hledám sponzory. Mým velkým cílem je být známý svým uměním a získat pro to dostatek finančních prostředků. Za deset let mě najdete buď spícího někde pod mostem, nebo na výstavách po celém světě!“

Geoff Harris

CHCETE VIDĚT VÍČ? Fotografie Jeana-Marca Caracciho najdete na <http://homo.urbanus.free.fr/portfolio>.

Inspirace Rady Jeana-Marca Caracciho

- Nebojte se fotografovat lidi, i když se rozčilují a nesouhlasí s tím, co děláte.
- Používejte objektiv s takovým pevným ohniskem, které nejlépe vyhovuje vašim potřebám. Zoom nechte doma... váš objektiv musí být vaším okem.
- Nechejte se inspirovat díly svých oblíbených fotografů.
- Ze začátku pracujte ve všech oborech, dokud si nevypracujete vlastní styl, svůj způsob fotografování.
- Když někdo odsoudí vaše práce jako příliš jednoduché, buďte na to hrdí! Jedna z nejobtížnějších věcí je umění zůstat jednoduchým.